

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Janou Volkovou ve věci

žalobce: P. V.

proti

žalovanému: Ministerstvo práce a sociálních věcí
sídlem Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 3. 2024, sp. zn. SZ/MPSV-2023/217477-923, č. j. MPSV-2024/76828-923,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 26. 3. 2024, sp. zn. SZ/MPSV-2023/217477-923, č. j. MPSV-2024/76828-923, **se ruší** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- III. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Úřad práce České republiky – Krajská pobočka v Ostravě („úřad práce“) rozhodnutím ze dne 15. 9. 2023, č. j. 401158/2023/OOI (dále též „prvostupňové rozhodnutí“), snížil žalobci příspěvek na péči z 12 800 Kč na 4 400 Kč měsíčně od října 2023. Proti prvostupňovému rozhodnutí se žalobce odvolal, přičemž žalovaný rozhodnutím ze dne 26. 3. 2024, sp. zn. SZ/MPSV-2023/217477-923, č. j. MPSV-2024/76828-923 (dále jen „napadené rozhodnutí“), odvolání zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil. Žalobce s napadeným

rozhodnutím nesouhlasil, proto proti němu brojil včasnou žalobou, jelikož měl za to, že není schopen zvládat základní životní potřeby stravování a péče o zdraví.

II. Napadené rozhodnutí a rozhodné skutečnosti ze správního spisu

2. Rozhodnutím ze dne 9. 11. 2020, č. j. 531714/2020/OOI, úřad práce přiznal žalobci příspěvek na péči ve výši 12 800 Kč od července 2020, protože žalobce z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřeboval pomoc u základních životních potřeb: (dále jen „ZŽP“) mobilita, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost.
3. Žalobce dne 9. 6. 2022 požádal o změnu výše příspěvku. Úřad práce nechal vypracovat lékařský posudek lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení ze dne 1. 8. 2022, č. j. LPS/2022/7428-OV_CSSZ. Lékař shledal, že žalobce není schopen samostatně zvládat osm ZŽP. Kontrolu stanovil za rok, jelikož lze předpokládat, že po terapii a rehabilitaci dojde ke zlepšení zdravotního stavu a tím i k významnému zlepšení sebeobslužného potenciálu. Následně úřad práce rozhodnutím ze dne 23. 8. 2022, č. j. 444572/2022/OOI, návrh na změnu výše příspěvku na péči od června 2022 zamítl. Úřad práce shledal, že žalobce není schopen samostatně vykonávat osm základních životních potřeb: mobilita, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost. Uvedl, že výsledek posouzení stupně závislosti pro účely příspěvku na péči je platný do 30. 6. 2023.
4. Oznámením ze dne 5. 6. 2023 zahájil úřad práce správní řízení ve věci opětovného posouzení nároku a výše příspěvku na péči žalobce.
5. Dne 15. 6. 2023 provedl úřad práce sociální šetření v domácím prostředí žalobce.
6. Součástí správního spisu je posudek o zdravotním stavu – posouzení stupně závislosti osoby ze dne 31. 8. 2023, sp. zn. LPS/2023/7485-OV_CSSZ. Lékař Okresní správy sociálního zabezpečení Ostrava (dále jen „OSSZ“) dospěl k závěru, že žalobce nezvládá šest ZŽP: mobilita, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, osobní aktivity, péče o domácnost. Lékař shledal, že je žalobce schopen zvládat ZŽP stravování, jelikož zdravotní nálezy prokazují přiměřené duševní kompetence. Žalobce je pravák, pravá horní končetina bez omezení, na levé horní končetině jen lehká paréza, úchop zvládá, stisk je slabší, ale dopomáhá si druhou rukou, takže je schopen si sám nachystat jednoduché jídlo a naservírovat ho. Je možné realizovat nejen přenášením, ale i posouváním nebo převozením na invalidním vozíku. Schopnost uvařit si teplé jídlo a nápoj se hodnotí v rámci úkonu péče o domácnost, kterou žalobce nezvládá. Taktéž byl žalobce dle lékaře nově schopen samostatně vykonávat ZŽP péče o zdraví. Žalobce má přiměřené duševní kompetence, není prokázána žádná smyslová vada, není ztráta úchopu obou rukou, je proto schopen si sám nachystat léky i rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby zavolat pomoc.
7. Úřad práce prvostupňovým rozhodnutím snížil žalobci příspěvek na péči z 12 800 Kč na 4 400 Kč od října 2023. Úřad práce zopakoval závěry posudkového lékaře z posudku ze dne 31. 8. 2023 a s ohledem na to, že žalobce nově nezvládá toliko šest, a ne osm ZŽP, rozhodl, že příspěvek na péči snižuje.
8. Proti prvostupňovému rozhodnutí brojil žalobce odvoláním ze dne 4. 10. 2023. K ZŽP péče o zdraví a uvedl, že mu činí potíže si léky fyzicky nachystat, např. vyloupnout je z blistru, nedokáže otevřít lahvičku s léky. Potíž by mu činilo nachystání léků do dávkovače, netrefil

by se do přihrádky. Motoricky na tom není dobře, potřebuje pomoc s chystáním léků. Např. ráno užívá 12 léků, není se v nich schopen zorientovat a nachystat si je. K ZŽP stravování sdělil, že se jeho zdravotní stav zlepšil natolik, že je sice nově schopen se najíst a napít sám, ale jídlo mu musí někdo např. nakrájet. Neví, jak by si přenesl či převezl připravené jídlo ke stolu, polévku by rozlil, omáčku vylil. Nachystat si snídani, tj. namazat chleba nebo rohlík, by asi zvládl, ale nemá k tomu v domácnosti vhodné podmínky.

9. Pro účely odvolacího řízení nechal žalovaný vypracovat posudek posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí Ostrava (dále jen „PK MPSV“) ze dne 8. 3. 2024. K ZŽP stravování PK MPSV uvedla, že k neschopnosti dochází např. při anatomické či funkční ztrátě obou horních končetin nebo anatomické ztrátě podstatných částí obou horních končetin s nemožností použít protézu k uchopení věci, při ztrátě úchopové schopnosti obou rukou, při praktické či úplné nevidomosti obou očí a též při těžkých duševních poruchách spojených se sociální dezintegrací, kde jsou narušeny stravovací stereotypy. Rozdělení jídla lžící na místě konzumace se nejeví jako nemožné vzhledem k předchozím skutečnostem. Přenos stravy lze realizovat např. posunem, konzumací na místě přípravy jídla, nebo pomocí transportního servírovacího stolku nebo na přídavném stolku k mechanickému invalidnímu vozíku apod. Veškeré další zajišťování stravy, nákupy jídla, celodenní příprava či vaření jídla spadá do kompetence jiných osob a zařízení a hodnotí se v rámci péče o domácnost. K ZŽP péče o zdraví PK MPSV uvedla, že není funkční ztráta obou horních končetin se ztrátou úchopu (pravák, pravá horní končetina bez motorického či neurologického deficitu, svalová síla v globále 4+, akrální motorika v normě, levá horní končetina – prsty do pěsti zvládne, špetka hůře, ale zvládne, slabší stisk), není nevidomost či těžká slabozrakost. Nejde o mentální retardaci středně těžkou až těžkou. Plně orientován. K nachystání medikace lze využít dávkovače na léky, i příslušné facilitátory. Jinak platí, není zde funkční ztráta obou rukou s vymizelým úchopem, není nevidomost ani smyslově kognitivní závažný těžký deficit.
10. Napadeným rozhodnutím žalovaný odvolání zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil.

III. Žaloba

11. V žalobě proti napadenému rozhodnutí žalobce namítal, že žalovaný nesprávně posoudil jeho zdravotní stav. Uvedl, že není schopen z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat samostatně v přijatelném standardu nejen šest ZŽP, které uznal žalovaný, ale také ZŽP stravování a péči o zdraví. I u těchto ZŽP potřebuje žalobce individuální každodenní pomoc, dohled a péči jiné fyzické osoby.
12. K zvládání ZŽP stravování žalobce sdělil, že pečující osoba musí zohlednit při nákupu potravin a tekutin dietní omezení žalobce a současně se musí jednat o potraviny, které bude žalobce schopen pozřít bez podpory další osoby. Posudková komise k onemocnění žalobce diabetem nepřihlédla, nezohlednila toto onemocnění, ačkoli nedodržování diety může vést k metabolickému rozvratu a následnému úmrtí. Žalobce není schopen transportovat připravené pokrmů z místa přípravy – z kuchyňské linky – na transportní vozík ani na transportní servírovací stůl přidaný k mechanickému invalidnímu vozíku. V okamžiku, kdy se žalobce postaví s oporou francouzských holí do stoje, nemá k dispozici pro přesun servírovacího tácu žádnou horní končetinu. Pokud žalobce sedí na mechanickém invalidním vozíku a snaží se z kuchyňské linky zvednout tácu s pokrmem horními končetinami a přesunout jej na servírovací stůl, tácu s ohledem na spasticitu, hypokinezi, spastické držení prstů a oslabení stisku neudrží a převrhne jej.

13. V posudku PK MPSV bylo uvedeno, že u žalobce nedošlo k významnému zhoršení zdravotního stavu, zároveň však z žádného lékařského nálezu nevyplývá, že by se zdravotní stav žalobce oproti předchozím posouzením zlepšil natolik, že měly být oduznány dvě ZŽP. Správní orgány v minulosti shledaly, že žalobce nezvládá ZŽP stravování a péče o zdraví, z posudku PK MPSV však není jasné, co se změnilo a vedlo PK MPSV k závěru, že žalobce nově tyto ZŽP zvládá. PK MPSV taktéž nezohlednila závěry sociálního šetření, které jsou se závěry posudku PK MPSV v rozporu. PK MPSV taktéž nevzala v potaz zhoršující se funkčnost pravé horní končetiny.
14. K ZŽP péče o zdraví žalobce namítal, že není schopen chystat léky do dávkovače a vyloupnout léky z blistrů. U pravé horní končetiny dochází s ohledem na její nadměrné přetěžování k výpadkům funkčnosti. Samostatně žalobce nezvládá provádět preventivní měření metabolitů z krve a v moči, ošetřovat patologické kožní procesy, vykonávat ošetrovatelskou péči o amputační pahýly, nasazovat kompresní elastické textilní návleky, polohovat pahýly měkkým válcem. Z uvedeného vyplývá, že žalobce ZŽP péče o zdraví taktéž nezvládá.
15. Z uvedených důvodů žalobce navrhl, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc žalovanému vrátil k dalšímu řízení.

IV. Vyjádření žalovaného

16. Žalovaný ve vyjádření k žalobě podrobně popsal průběh správního řízení, zopakoval závěry uvedené v posudku PK MPSV a v napadeném rozhodnutí.
17. K námitce žalobce, že nebyly zohledněny závěry sociálního šetření zjištěné sociální pracovníci v domácím prostředí, žalovaný sdělil, že dle § 25 odst. 3 zákona č. 108/2002 Sb., o sociálních službách (dále jen „zákon o sociálních službách“), při posuzování stupně závislosti osoby vychází okresní správa sociálního zabezpečení ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, popřípadě také z vyšetření dětského klinického psychologa v případě pervazivních vývojových poruch, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře. Jak vyplývá z výše citovaného ustanovení, záznam ze sociálního šetření je pouze jedním z podkladů, které má posudkový orgán při posouzení zdravotního stavu k dispozici. Sociální šetření provádí sociální pracovník, nikoli zdravotnický pracovník. Je to z toho důvodu, aby sociální pracovník vnesl do posuzování sice profesionální, ale po medicínské stránce „laický pohled“, který pak v rámci posudku spolu s lékařskými zprávami slouží posudkovému orgánu k dokreslení celkového stavu posuzované osoby. Využívá hlavně metody rozhovoru a pozorování, není kompetentní k tomu, aby činil závěry zvládání či nezvládání základních životních potřeb. Sociálním šetřením bylo zjištěno, že se žalobce nají samostatně lžící, pokud je jídlo naporcováno. Polévku mu po lžících dává družka. Celodenní přípravu stravy připravuje pečující osoba. Žalobce se napije, ale musí mít brčko nebo používá láhev s pitkem. Nápoj mu připravuje družka. Potraviny rozliší i pojmenuje. Žalobce si samostatně čaj neuvaří, jídlo si neuvaří ani neohřeje, nedosáhne na kuchyňskou linku z vozíku, plynový sporák neobslouží. Žalobce dodržuje diabetickou dietu. Dle názoru žalovaného se PK MPSV s rozporuplnými informacemi ohledně zvládání dané potřeby vypořádala. Nelze přihlídnout k tomu, že žalobce na linku z vozíku nedosáhne, protože prostředí je nutné potřebám žalobce přizpůsobit. Porcování připravené stravy lžící žalobce pravou rukou

zvládne. Levá horní končetina není nefunkční. Žalobce může použít i různé pomůcky (držáky, úchyty, příbor, speciální neklouzavé hrnky a pohárky apod.).

18. K námitkám ohledně ZZP péče o zdraví žalovaná sdělila, že k chystání medikace lze využít dávkovače na léky i příslušné facilitátory, jinak platí, že pokud není funkční ztráta obou rukou s vymizelým úchopem, nevidomost ani smyslově kognitivní závažný těžký deficit, nelze tuto základní životní potřebu jako nezvládanou zohlednit, proto ji PK MPSV hodnotila jako zvládanou. Oblékání kompresních punčoch bylo zohledněno u základní životní potřeby e) oblékání a obouvání. Co se týče krevních odběrů, tak ty může v domácím prostředí provést agentura, měření glykémie by měl žalobce zvládnout sám, avšak ze zdravotnické dokumentace každodenní měření metabolitů z krve a moči nevyplyvá. Patologické procesy na pahýlech nejsou v dokumentaci uvedeny, a i tak by převazy prováděl zdravotnický personál. Dle provedeného sociálního šetření léky žalobci chystá družka, žalobce má o užívaných lécích přehled. K lékařům je doprovázen, převoz je zajištěn sanitou. Co se týká chystání léků, pokud je bude mít žalobce v dávkovači, tedy pomůcce, tak je bude schopen užít sám.
19. Žalovaný následně navrhl, aby krajský soud žalobu zamítl.

V. Posouzení věci krajským soudem

20. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích uplatněných žalobních bodů, ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí žalovaného [§ 75 odst. 1, 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.)]. Krajský soud ve věci rozhodl bez jednání, neboť shledal, že zde jsou důvody pro postup podle § 76 odst. 1 s. ř. s.
21. Žaloba je důvodná.
22. Poskytování příspěvku na péči je upraveno v zákoně o sociálních službách a vyhlášce č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách (dále jen „vyhláška“). Pro účely poskytování příspěvku na péči jsou rozlišovány čtyři stupně závislosti, přičemž kritériem pro hodnocení míry závislosti oprávněné osoby na pomoci jiné osoby, a tedy i pro zařazení do jednotlivých kategorií, je posuzováno zvládání deseti základních životních potřeb vymezených v § 9 odst. 1 zákona o sociálních službách. Jedná se o následující potřeby: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost.
23. Podle § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách se osoba starší 18 let věku považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby, ve stupni II (středně těžká závislost), jestliže není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb, ve stupni III (těžká závislost) pro neschopnost zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb a ve stupni IV (úplná závislost), jestliže není schopna zvládat devět nebo deset těchto potřeb.
24. Obsahové vymezení jednotlivých životních potřeb stanoví vyhláška v příloze č. 1. Přitom platí, že pokud není osoba schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu

vymezena v příloze č. 1 vyhlášky, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (§ 2a vyhlášky).

25. Podle § 1 odst. 4 vyhlášky se za neschopnost zvládání základní životní potřeby považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za přijatelný standard se přitom považuje zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.
26. V řízení o přiznání příspěvku na péči je stěžejním důkazem odborný posudek zdravotního stavu a závislosti na pomoci jiné osoby. Povahou takového posudku, jakož i na něj kladenými požadavky, se již opakovaně ve své rozhodovací činnosti zabýval Nejvyšší správní soud, který dovedl, že „*se jedná sice o tzv. povinný důkaz, nicméně nikoliv o závazné stanovisko či závazný podklad rozhodnutí. Posudek podléhá hodnocení správního orgánu, jeho správnost není nikterak presumována. Ačkoliv odborné lékařské závěry posudku nepodléhají hodnocení správních orgánů, neboť k tomu nemají správní orgány odborné lékařské znalosti, nezabývá je to povinností hodnotit provedené důkazy ve správním řízení, a tudíž i správnost posudku z hlediska jeho úplnosti a přesvědčivosti*“ (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2010, č. j. 6 Ads 143/2009-60, či ze dne 22. 10. 2009, č. j. 3 Ads 48/2009-104).
27. Z judikatury Nejvyššího správního soudu i správních soudů vyplývá konstantně zastávaný názor, že posouzení stupně závislosti pro účely rozhodování o příspěvku na péči musí vycházet z hodnocení všech podkladů uvedených v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách, kterými jsou nálezy vydané poskytovatelem zdravotních služeb, popřípadě také z vyšetření dětského klinického psychologa v případě pervazivních vývojových poruch, výsledek sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě výsledek funkčních vyšetření a vlastního vyšetření posuzujícího lékaře; v rámci odvolacího řízení je tímto vyšetřením posudek posudkové komise MPSV podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. Na výsledný lékařský posudek, který je v tomto řízení stěžejním důkazem, je třeba klást požadavek úplnosti a přesvědčivosti (viz blíže např. rozsudek NSS ze dne 23. 9. 2009 č. j. 4 Ads 57/2009-53).
28. Posouzení zdravotního stavu je přitom vždy věcí odborně medicínskou, k níž nemají soudy potřebné odborné znalosti, a proto vychází z vyjádření subjektů, které tyto znalosti mají. Z tohoto důvodu soudy kladou při hodnocení posudku zvýšený důraz na jejich jednoznačnost, úplnost a přesvědčivost (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2013 č. j. 3 Ads 24/2013-34). Pokud by z podkladů lékařského posudku vyplývalo, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a orgány lékařské posudkové služby by přesto takovou základní životní potřebu považovaly za zvládanou, bylo by jejich povinností tento svůj závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 50/2013-32).
29. Posudková komise se musí vyjádřit ke schopnosti posuzované osoby zvládat veškeré aktivity vyjmenované u jednotlivých životních potřeb v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky, případnými spornými dílčími aktivitami se musí detailně zabývat a své úvahy opřít o dostatečně zjištěný

skutkový stav. Posudkové závěry musí jednoznačně a konkrétně zdůvodnit. Případné chybějící náležitosti posudku způsobující jeho nepřesvědčivost nebo neúplnost nemůže soud nahradit vlastní úvahou, jelikož pro to nemá potřebnou odbornou erudici. Nenaplnění požadavků na přesvědčivost a úplnost posudku je vadou řízení před správním orgánem ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., pro kterou musí krajský soud napadené rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 167/2015-27, a ze dne 20. 12. 2018, č. j. 10 Ads 269/2018-27).

30. Obecně přitom platí, že posouzení schopnosti zvládat ZŽP není intuitivní, ale vyplývá z objektivizovaných kritérií – příslušných dílčích aktivit ZŽP vymezených v příloze č. 1 prováděcí vyhlášky. Jestliže v řízení o příspěvku na péči vzniknou pochybnosti o tom, zda je posuzovaný schopen zvládat určité dílčí aktivity ZŽP, nepostačí pro zachování úplnosti, správnosti a přesvědčivosti posudku tyto pochybnosti rozptýlit paušálním tvrzením, že příslušnou ZŽP posuzovaný zvládá, naopak je povinností lékařské posudkové služby tento závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 9. 2015, č. j. 4 Ads 167/2015-27).
31. Krajský soud se nejprve zabýval námitkou, že žalovaný v napadeném rozhodnutí vycházel z posudkových závěrů, které nijak nezdůvodnily, jak se žalobcům zdravotní stav zlepšil, což vedlo k oduznání dvou ZŽP (stravování a péče o zdraví). Krajský soud zjistil, že v roce 2020 úřad práce přiznal žalobci příspěvek na péči ve výši 12 800 Kč, protože žalobce z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřeboval pomoc se zvládáním základních životních potřeb mobilita, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost.
32. Ke shodnému závěru, tedy že žalobce nezvládá samostatně osm ZŽP, dospěl i lékař Okresní správy sociálního zabezpečení v posudku ze dne 1. 8. 2022, č. j. LPS/2022/7428-OV_CSSZ. Tento lékař uvedl, že by po terapii a rehabilitaci mohlo dojít ke zlepšení zdravotního stavu žalobce a tím i k významnému zlepšení jeho sebeobslužného potenciálu. Zda však k tomuto zlepšení skutečně došlo, jak z posudku PK MPSV, tak z napadeného rozhodnutí, nevyplývá. Přesto PK MPSV dospěla k závěru, že žalobce nově samostatně zvládá ZŽP stravování a péče o zdraví. PK MPSV pouze na str. 4 posudku vyslovila, že není ve zdravotnické dokumentaci doloženo trvalé posudkově významné zhoršení zdravotního stavu žalobce. V čem se však jeho zdravotní stav zlepšil natolik, že je žalobce nově schopen zvládat jak ZŽP stravování, tak péči o zdraví, není možné z posudku ani napadeného rozhodnutí zjistit. Krajský soud si je vědom, že zdravotní stav a schopnosti žalobce se mohou měnit, a to jak k horšímu, tak k lepšímu. Není tedy vyloučeno, že žalobce bude s postupem času schopen zvládat ZŽP, které dříve nezvládal. Je však povinností žalovaného, aby řádně popsál, zda k takovému zlepšení došlo a toto tvrzení podložil lékařskými závěry posudkové komise.
33. Krajský soud není nadán odbornými lékařskými znalostmi, aby byl schopen z lékařských zpráv či diagnózy samostatně odvodit, zda u žalobce došlo ke zlepšení zdravotního stavu či nikoli. Je proto povinností posudkové komise, aby srozumitelně a přezkoumatelně vysvětlila, proč osoba, která dlouhodobě nebyla schopna zvládat osm ZŽP, dvě dříve uznané ZŽP nově zvládá samostatně bez pomoci další osoby. Takovéto vysvětlení v posudku PK MPSV chybí, nelze jej tedy shledat úplným a přesvědčivým.
34. K závěru o nepřesvědčivosti a neúplnosti posudku vede krajský soud i to, že se PK MPSV nevypořádala s rozpory v podkladech pro vypracování posudku.

35. V této souvislosti lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 50/2013-32, podle kterého „pro hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby za účelem zjištění stupně závislosti osoby je v rámci aplikace posudkových kritérií stanovených v § 1 až § 2c vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění účinném od 1. 1. 2012 rozhodné nesplnění byť jen jedné z aktivit, které jsou pro schopnost zvládat určitou základní životní potřebu vymezeny v příloze k této vyhlášce, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Pokud z podkladů lékařského posudku vyplývá, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité životní potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a orgány lékařské posudkové služby přesto takovou základní životní potřebu považují za zvládanou, je jejich povinností tento závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit.“ Taktéž je nutno vycházet z rozsudku téhož soudu ze 18. 7. 2014, č. j. 5 Ads 94/2014-22, podle kterého „vzhledem k tomu, že posudek tvoří v podstatě jediný podklad pro posouzení zdravotního stavu, resp. splnění podmínky invalidity, musí být jeho závěry především řádně odůvodněny a posudkový lékař je povinen se přesvědčivě vypořádat se všemi zjištěnými skutečnostmi, které by mohly být významné pro posouzení zdravotního stavu. Posudek, který neobsahuje náležité odůvodnění posudkových závěrů, nelze vzít za přesvědčivý (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003-54, publ. pod č. 511/2005 Sb. NSS, ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013-20, nebo ze dne 24. 2. 2004, č. j. 5 Ads 49/2003-136).“
36. Krajský soud závěry komise pečlivě přezkoumal a konstatuje, že z posudku není seznatelné, jakým způsobem se PK MPSV při hodnocení zvládání ZŽP, konkrétně stravování, vypořádala s jednotlivými rozpornými podklady. Jak již bylo uvedeno shora, podle § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách při posuzování stupně závislosti osoby vychází Institut posuzování zdravotního stavu ze zdravotního stavu osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, popřípadě také z vyšetření dětského klinického psychologa v případě pervazivních vývojových poruch, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popřípadě z výsledků funkčních vyšetření a z výsledku vlastního vyšetření posuzujícího lékaře. Sociální šetření je tak zákonem předvídaným podkladem pro posouzení zdravotního stavu žalobce, ke kterému musí posudková komise přihlédnout a případné rozpory s dalšími podklady vysvětlit. Součástí správního spisu je informace ze záznamu ze sociálního šetření ze dne 15. 6. 2023. V ní je uvedeno, že žalobce „si samostatně čaj neuvaří, jídlo si neuvaří ani neohřeje – nedosáhne na kuchyňskou linku z MIT, plynový sporák z MIT neobslouží“. Pokud z místního šetření např. vyplývá, že žalobce nedosáhne na kuchyňskou linku, není krajskému soudu jasné, jak dospěla PK MPSV k závěru, že je schopen realizovat přenos stravy posunem, konzumací na místě přípravy jídla nebo pomocí transportního servírovacího stolku. Navíc je to v rozporu se závěrem PK MPSV, že ke konzumaci stravy může dojít „na místě přípravy jídla“. Krajský soud nevylučuje, že žalobce je schopen tuto ZŽP nově zvládat, ale posudková komise měla povinnost vysvětlit, z čeho dovodila, že závěr místního šetření není správný či je překonaný. V tomto ohledu posudek neobsahuje žádné, byť elementární, úvahy vysvětlující či odstraňující rozpory v podkladech posudku. Na posudek v rozsahu zvládání aktivity stravování tak nelze pohlížet jako na přesvědčivě zdůvodněný. Přitom platí, že postaví-li PK MPSV své hodnocení na rozporných základech, aniž by rozpory odstranila či vysvětlila, je povinností žalovaného žádat doplnění posudku (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2013, č. j. 6 Ads 17/2013-25). K tomu v posuzované věci nedošlo. Jelikož tak žalovaný o

doplnění posudkových závěrů nepožádal, zatížil napadené rozhodnutí vadou, jelikož zjištěné nejasnosti týkající se stravování neodstranil.

37. Nelze odhlédnout ani od toho, že posudková komise přijala svůj závěr, aniž by žalobce osobně vyšetřila. Dle ustálené judikatury platí, že ač je osobní vyšetření posuzovaného spíše pravidlem, není na něm nutné trvat vždy a bezpodmínečně (rozsudek ze dne 14. 9. 2011, č. j. 4 Ads 82/2011–44). Pokud však existují rozpory mezi jednotlivým podklady, z nichž posudková komise vycházela, aniž by bylo možné tyto rozpory odstranit nebo vysvětlit, je osobní vyšetření posuzovaného na místě (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2015, č. j. 3 Ads 214/2014–25). Jelikož tedy posudková komise vycházela při svém hodnocení z rozporných podkladů, tyto rozpory ve svém posouzení nevysvětlila, ani žalobce osobně nevyšetřila, posudek o zdravotním stavu, který je zásadním podkladem rozhodnutí, nelze hodnotit ve vztahu k základní potřebě stravování jako přesvědčivý.
38. Lze uzavřít, že jelikož žalovaný při hodnocení základní životní potřeby stravování vycházel z nepřesvědčivého posudku PK MPSV, nesplňují jeho závěry kritéria zásady materiální pravdy (§ 3 správního řádu) a skutkový stav v tomto ohledu nebyl zjištěn dostatečně.

VI. Závěr a náhrada nákladů řízení

39. Soud shledal žalobu důvodnou, neboť závěry napadeného rozhodnutí nejsou dostatečně odůvodněné, posudek PK MPSV není přesvědčivý. Nevysvětluje, zda u žalobce došlo ke zlepšení zdravotního stavu v takové míře, že je schopen samostatně zvládat ŽŽP stravování a péče o zdraví a je na místě tyto dvě ŽŽP oduznat. Taktéž se PK MPSV nevypořádala s rozpory v jednotlivých podkladech. Posudek PK MPSV je tak třeba v dalším řízení doplnit a vytýkané nedostatky odstranit. Soud proto napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení [§ 76 odst. 1 písm. a) i b) ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s.].
40. O nákladech řízení krajský soud rozhodl ve smyslu § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci měl plný úspěch ve věci žalobce, proto má právo na náhradu nákladů řízení. Žalobce výši vzniklých nákladů nevyčíslil, resp. ani úhradu nákladů vůči ve věci neúspěšnému žalovanému nepožadoval. Ani ze spisu není zřejmé, že by žalobce nějaké náklady se soudním řízením vynaložil (věc je osvobozena od soudního poplatku a žalobce nebyl zastoupen advokátem). Soud tedy ve vztahu k žalobci rozhodl o náhradě nákladů řízení tak, že se žalobci náhrada nákladů řízení nepřiznává (výrok II.). Žalovaný jako orgán pomoci v hmotné nouzi nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok III.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 29. leden 2025

Shodu s prvopisem potvrzuje I. M.

Mgr. Jana Volková
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje I. M.